

τήριον ἐκ 250 περίπου θεατῶν συγκείμενον, ὅτι ἐν-
τός μιᾶς ὥρας θ' ἀπηγγονίζετο ὁ καταδικασθεὶς.

Εὐθὺς πάντων τὰ βλέμματα ἐστράφησαν πρὸς
τὸν δυστυχῆ τοῦτον, περίεργα νὰ ἴδωσιν ὅποιον ἐν-
τύπωσιν προὔξινεν αὐτῷ ἢ καταδίκη· ἀλλ' εἶδον
αὐτὸν ὡς καὶ πρὶν ἀτάραχον, διότι βεβαίως θὰ προέ-
βλεπε τὴν ἀπόφασιν.

Ἐν τῷ διαστήματι τῆς μιᾶς ὥρας συνωμίλει μετὰ
τοῦ παρ' αὐτῷ ἱερέως, καὶ μόνον δις παρετήρησε τὸ
ὄρολόγιον. Ὅτε δὲ ἀνήγγειλον αὐτῷ ὅτι ἐφθασεν ἡ
ὥρα, ἤλθε πρὸς τὸν ἵππον τοῦ σταθερῶ τῷ ποδί,
ἀνέβη αὐτὸν καὶ διευθύνθη ἐν μέσῳ τῶν δεκαπέντε
δικαστῶν πρὸς τὴν ἀγγύνην, ἢ μᾶλλον πρὸς γη-
ραιὸν σχοῖνον, εἰς κλάδον τοῦ ὁποίου εἶχον προσαρ-
τήσαι τὸ σχοινίον. Τὸ διάστημα ἦτο ἑπτακοσίων ὡς
ἕγγιστα μέτρων. Καὶ ὅτε ἐφθασεν ἐπέζευσεν, ἀνέβη
εἰς θρανίον κείμενον ὑπὸ τὸ σχοινίον καὶ ἀπήτησε
νὰ ἀναγνώσῃ τὴν κατάθεσίν του.

Καὶ ὑπήκουσε μὲν ὁ ρήτωρ· ἀλλ' ἡ κατάθεσις ἦτο
συγκεχυμένη τις ἐκθεσις περὶ τῆς ἀθωότητός του,
περιέχουσα καὶ βιογραφικὰς εἰδήσεις τοῦ καταδί-
κου. Μετὰ δὲ τὴν ἀνάγνωσιν ἠρώτησε πῶσον χρόνον
ἐχορήγουν αὐτῷ ὅπως ὁμιλήσῃ.

— Τριάκοντα λεπτά, ἀπεκρίθησαν.

Ὁ καταδικασθεὶς ἦτο ὄλος ἀγράμματος, ὠμίλη-
σεν ὁμως εὐσταθῶς, καὶ χωρὶς διόλου νὰ ταραχθῆ
ἢ φωνή του. Ἴδου τί εἶπε·

— Κύριοι καὶ ἐντιμοὶ πολῖται τῆς κομητείας
Μόργαν, ἀποθνήσκω ἀθῶος, ἀλλὰ καὶ γενναῖος· οὔτε
δάκρυ θὰ χύσω ἐμπροσθεν ὑμῶν. Εἶμαι ἀθῶος· ὁ
θεὸς τὸ γινώσκει. Ἀφίνω ἀξιόλογον γυναῖκα καὶ
τέσσαρας νέας θυγατέρας· πρέπει νὰ τὰς ἀφήσω,
τὰς ἀγαπητάς μου αὐτάς· πλὴν δὲν ἐντρέπομαι ἀ-
ποθνήσκων. Ἐλπίζω ὅτι οἱ συντοπίται μου θὰ φρον-
τίσουν διὰ τὴν οἰκογένειάν μου.

Ἐξηκολούθει δὲ λαλῶν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, ὅτε
εἰδοποιήθη ὅτι παρήλθον τὰ τριάκοντα λεπτά. Αὐ-
τὸς ὁμως ἐζήτησεν ἔτι δέκα, ἅτινα καὶ ἐχορηγήθη-
σαν. Καὶ περιελθὼν τοὺς μὲν ἐνηγκαλίσθη, τῶν δὲ
ἐλαβε τὴν χεῖρα καὶ πάντας συγχωρῶν. Μετὰ ταῦτα
ἀνέβη εἰς τὸ θρανίον, ἔβαλε μόνος τὸ σχοινίον εἰς
τὸν λαιμόν του καὶ ἐζήτησε νὰ μακρύνωσιν ἕλιγον
αὐτό.

— Εἶδα, εἶπε τοιαῦτα παιγνίδια· καὶ ἂν δὲν μα-
κρύνεται τὸ σχοινίον, θὰ μείνω κρεμασμένος πέντε
λεπτά ἕως οὗ ἀποθάνω.

Ἀπεκρίθησαν ὁμως ὅτι τὸ σχοινίον ἦτο ἀρκετὰ
μακρὸν.

— Κύριοι! ἐπανέλαβε, μετ' ὀλίγον δὲν θὰ ὑπάρ-
χω. Ἀποθνήσκω ἀθῶος· φροντίσατε διὰ τὴν οἰκογέ-
νειάν μου . . .

Καὶ ἀπηγγονίσθη! ἀλλ' ἐπειδὴ μετὰ μικρὸν παρε-
τηρήθη ὅτι ὀρθῶς εἶπεν ὅτι δὲν θ' ἀπέθνησκεν εὐθὺς,
ἐμάκρυναν τὸ σχοινίον καὶ ἀνύψωσαν αὐτὸν· ἀπέ-
θανε δὲ πάραυτα.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΕΛΛΗΝΙΚΑΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ.

Καταδειξίμεν ἐν τοῖς προηγουμένοις (α) τὴν πρώ-
την ἑλλητικῆ ἐκδοθεῖσαν ἐφημερίδα πρὸ τοῦ 1821
ἔτους. Μετ' αὐτὴν καὶ ἄλλαι τινὲς ἐφάντησαν ἐν τῇ
Δύσει, ἀπὸ δὲ τοῦ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνος μέχρι
τῆς σήμερον πολλαὶ ἐπέλαμψαν καὶ ἐπιλάμπουσιν
εἰς τὸν ἑλληνικὸν ὀρίζοντα, θνησκόμενοι μὲν ὡς ἐπὶ
τὸ πλεῖστον, οὐδὲν ἦττον ὁμως πολλαπλασιαζόμε-
ναι ἀδιακόπως. Καὶ τούτων τὴν ἀναγραφὴν ἀξιοῦ
οὐ μόνον ἡ φιλολογικὴ πολυπραγμοσύνη, ἀλλὰ καὶ
ἡ δικαιοσύνη ἢ ἱστορικὴ· διότι, καθὼς παραδίδεται
εἰς τὴν ἀθανασίαν καὶ τοῦ τελευταίου στρατιώτου
τὸ ἀνδραγάθημα, τὸν αὐτὸν τρόπον πρέπει νὰ δια-
ωνισθῶσι καὶ αἱ ἐνέργειαι τῶν λογίων ἐκείνων, οἵ-
τινες καὶ κάλαμον καὶ ὄπλα διαχειριζόμενοι, καὶ
δημασιογραφοῦντες καὶ παλαίοντες, συνετέλεσαν εἰς
τὴν εὐόδωσιν τοῦ μεγάλου ἀγῶνος. Ἀλλ' ἡμεῖς πε-
ριοριζόμεθα ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ἀπαρίθμησιν
τῶν μέχρι τῆς ἰδρύσεως τῆς βασιλείας, κύριον ὀδη-
γὸν ἔχοντες ἄρθρον κατακεχωρισμένον ἐν τῷ Χρό-
νῳ, ἐφημερίδι ἐπὶ ἕξ περίπου μῆνας ἐκδοθεῖση ἐν
Ναυπλίῳ τὸ 1833 ἔτος ὑπὸ τοῦ Κ. Ι. Φιλήμονος,
τοῦ μετὰ ταῦτα συντάκτου τοῦ καὶ νῦν ὑπάρχον-
τος Αἰῶνος. Καὶ ναὶ μὲν αἱ εἰδήσεις τοῦ Χρόνου
ὡς εἰδήσεις στατιστικαὶ δὲν εἶναι ἄρτιοι· διότι οὔτε
οἱ συντάκται, οὔτε οἱ ἐκδόται ἢ οἱ ἰδιοκτῆται ὀνο-
μάζονται, οὔτε ἀκριβῶς πότε ἤρχισεν καὶ πότε ἐ-
παυσεν ἡ ἐκδοσις διαλαμβάνουσιν, οὔτε πόθεν μετα-
κομίσθησαν τὰ πιστήρια καὶ ἄλλα τοιαῦτα μανθά-
νομεν ἐξ αὐτῶν· ἀλλὰ καὶ ὅπως ἔχουσιν εἶναι πολύ-
τιμοι. Εἰς ταύτας δὲ προτιθέμεθα καὶ ἄλλας τινὰς,
παρακκλοῦντες τοὺς λεπτομερέστερόν τι γινώσκον-
τας νὰ διακοινώσωσιν αὐτὰ πρὸς τὴν *Harδώραν*,
ὅπως συμπληρωθῆ ἡ εἰδησις (β).

(α) Πανδ. τόμ. ΙΖ', σελ. 347.

(β) Κατὰ τὰς δοθείσας ἡμῖν προφορικὰς πληροφορίας παρὰ
τοῦ Κ. Ι. Φιλήμονος, αἱ δύο κατὰ πρῶτον ἰδρυθῆσαι τυπογρα-
φίαι ἐν Ἑλλάδι ὑπῆρξαν ἡ τῶν Καλαμῶν, μετακομισθεῖσα ἐκ
Τεργέστης τὸ 1821 ὑπὸ ἀρχμ. Γψηλάντου, καὶ ἡ τῆς Κορίνθου,
σταθεῖσα τὸ 1822 ἐκ Λιθόρου ὑπὸ Ἰγνατίου τοῦ Ἀρτῆ καὶ Ι.
Καρατζᾶ τοῦ ἡγεμόνος. Ἐκ τῆς πρώτης ἐξεδόθη ἡ Ἑ λ λ η ν ι κ ἢ
Σ ἄ λ π ι γ ε, περὶ ἧς ἀνωτέρω, ἡ δὲ δευτέρα ἐχρησίμωσεν εἰς
τύπων τῶν πρώτου Συντάγματος καὶ ἄλλων ἔργων τῆς Κυβερ-
νήσεως. Περιεργοὶ εἶναι αἱ περιπέται τοῦ δευτέρου τούτου τυ-

Πρώτη ἐφημερίς ἐδημοσιεύθη τὸ 1821 χειρόγραφος κατὰ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «*Ἐφημερίς Αἰτωλική*». Περιορίζετο δὲ κυρίως εἰς διακοίνωσιν ἐγγυωρίων εἰδήσεων, καὶ ἐξαίρετως πολεμικῶν ἀλλ' ἡ διάρκεια αὐτῆς ὑπῆρξε βραχυτάτη.

Δευτέρα ἐπίσης χειρόγραφος ἐφάνη τὸ αὐτὸ ἔτος ἐν Γαλαξειδίῳ, περὶ ἧς γράφει ἐν ἐκτάσει ἐν τῇ παρακειμένη ἐπιστολῇ ὁ Κ. Κ. Σάθας.

Τρίτη ἰδρύθη ἐν Καλάμαις κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς δευτέρας ἐξμηνίας τοῦ αὐτοῦ ἔτους (1821), ἡ «*Ἑλληνικὴ σάλπιγξ*», ἧς τινος ἐν ἡ δύο φύλλα ἐξεδόθησαν, διότι ὁ παρὰ τοῦ Δ. Ἰψηλάντου προσκληθεὶς εἰς σύνταξιν αὐτῆς Φαρμακίδης δὲν παρέδεχθη τὴν προεξέτασιν τῶν ἄρθρων εἰπὼν αὐτὴν δεσποτικὴν. Ὁ Χρόνος ἀξιοί, εὐλόγως νομίζομεν, ὅτι ἐνεκα τοῦ πολέμου ὁ Ἰψηλάντης ἐθεώρει ἀναγκαίαν τὴν εἰς χεῖρας ἑνὸς σύμπηξιν πρῶτων τῶν δυνάμεων.

Τετάρτη ἐξεδόθη τὸ 1824 ἡ γνωστὴ ὑπὸ τὸν τίτλον «*Ἑλληνικὰ Χρονικά*», πεισόντα καὶ αὐτὰ ἐνδόξως μετὰ τοῦ Μεσολογγίου. Συντάκτης αὐτῶν ὑπῆρξεν ὁ φιλέλληνας Γερμανὸς Μάγερ.

Πέμπτη ἐξεδόθη ἐν Ἰδρᾷ τὸ αὐτὸ ἔτος (1824) «*Ὁ φίλος τοῦ νόμου*, ἡ ἡ ἐφημερίς τῆς διοικήσεως καὶ τῆς Ἰδρας», συντάκταν ἔχουσα τὸν Ἰωσήφ Κιάππε, Ἰταλὸν μὲν τὸ γένος, Ἕλληνα δὲ τὴν καρδίαν.

Ἑκτὴ ἐφάνη ἐν Ἀθήναις τὸ 1824 ἡ «*Ἐφημερίς Ἀθηναίων*», συντασσομένη ὑπὸ Γ. Ψύλλα, διαρκέσασα μέχρι τῆς ἐν ἔτει 1830 εἰσβολῆς τοῦ Κιουταχῆ. Κατὰ τὸν Χρόνον τὴν ἐφημερίδα αὐτὴν ὑπεστήριζεν ἡ ἐν Λονδίῳ φιλελληνικὴ ἐταιρεία.

Ἐβδόμη τετράγλωσσος, ἥτοι ἀγγλική, γαλλικὴ, ἰταλικὴ καὶ γερμανικὴ ἐδημοσιεύθη τὸ 1824 ἐν Μεσολογγίῳ ὁ «*Ἑλληνικὸς τηλεγράφος*» ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ κόμητος Γάμπα, ἀσχολουμένη μὲν καὶ εἰς τὰ ἐγγύρια, σκοπὸν ὅμως κύριον ἔχουσα τὴν διά-

πογραφίαν. Οἱ δωρηταὶ ὑποθέτοντες, καὶ οὐχὶ ἀτόπως, ὅτι οὐδεὶς ἐν Ἑλλάδι ἐγίνωσκε τὰ τῶν τυπογραφειῶν, ἔθεσαν ἐν κιβώτιῳ τὸ πειστήριον κατὰ πάντα σφραγισμένον, καὶ παρ' αὐτῷ τὰ στοιχεῖα, τὰς στοιχειοθήκας, τὸ μελανωτῆριον καὶ τὰ λοιπὰ ἔργαλεία. Ἐπειδὴ δὲ τὸ κιβώτιον ἐγένετο ἐκ τούτου τρισημέριστον καὶ ὑπερβαρὲς, πάντες ἠπύρουσαν πῶς νὰ μετακομίσωσιν αὐτὸ ἀπὸ Κεγχρηῶν, ὅπου εἶχεν ἀποδοκιμασθῆ, μέχρι Κορίνθου, διότι ἄμαξαι δὲν ὑπῆρχον τῇ καιρῷ ἐκείνῳ, Μαυροκορδάτος δὲ καὶ Νέγρης καὶ Κωλέττης, εἰσίνες ὑπὲρ τοῦς λοιποὺς ἐξέτιμων τὰ ἐκ τοῦ τύπου ἀγαθὰ, ἐλυποῦντο καὶ συμπάτερριβον τὰς χεῖρας. Ὑπολαβῶν τότε ὁ Κ. Ι. Φιλήμων, νεανίας μὲν ἀλλὰ μαθὼν ἐν Κοινωστάντινουπόλει τὰ τῶν τυπογραφειῶν, εἶπεν ἑαυτὸν ἱκανὸν νὰ ἐπιστατήσῃ εἰς τὴν μετακομιδὴν ἀλλ' οὐδεὶς συγκατατίθετο εἰς τὴν πρότασιν, προπέπειαν νεανικὴν ὑπολαμβάνων αὐτὴν. Ἐπὶ τέλος βιασθέντες ἐνέδωκαν, καὶ ὁ νέος Φιλήμων καταβάς εἰς τὸν λιμένα ἤνοιξε τὸ κιβώτιον, διέλυσεν εἰς τεμάχια τὸ πειστήριον, καὶ φορτίσας αὐτὸ καὶ τὰ λοιπὰ εἰς ὑποζύγια μετέφερεν εἰς Κορίνθον πάντων θαυμαζόντων· ἐκεῖ δὲ σφραγίσαντες ἐκ νέου καὶ ἐστήσαν αὐτό. Τὴν δὲ στοιχειοθεσίαν ἀνέλαβεν ὁ ἐκ Κυθωνίων Τόμπρας.

δοσιν δημοκρατικῶν δοξασιῶν εἰς τὴν Ἑυρώπην. Διήρκεσε δὲ ἔτος ἓν.

Ὀγδόη προέκυψεν εἰς φῶς τὸ 1825 ἐν Ναυπλίῳ ἡ «*Γενικὴ ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος*» ἀνήκουσα εἰς τὴν Κυβέρνησιν. Κατὰ τὴν ἀπὸ 22 Σεπτεμβρίου 1825 ἀπόφασιν τοῦ βουλευτικοῦ καὶ τὸ ἀπὸ 29 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς διάταγμα τοῦ ἐκτελεστικοῦ σώματος, ἡ ἐφημερίς αὐτὴ συνεστήθη «*εἶνα δημοσιεῖται τὰ πρακτικὰ τῆς διοικήσεως καὶ κοινοποιῆται ἐν τάχει τὰς εἰδήσεις ὅσαι μάλιστα ἀποβλέπουσι τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ*». Ἀνετέθη δὲ διὰ τοῦ αὐτοῦ διατάγματος ἡ σύνταξις εἰς τὸν Θεόκλ. Φαρμακίδην ὀνομασθέντα «*ἐφημεριδογράφον τῆς διοικήσεως καὶ ἔχοντα ὑπὸ τὴν διεύθυνσίν του τὴν τυπογραφίαν τῆς διοικήσεως, συγκειμένην ἀπὸ τρία πιστήρια μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαζία των*». Ὁ πρῶτος ἀριθμὸς ἐφάνη τὴν 7 Ὀκτωβρίου. Διεδέχθη δὲ τὸν Φαρμακίδην ὁ Γ. Κρυσηδης.

Ἐνάτην τάσσομεν τὴν πρῶτον μὲν ἐν Ἰδρᾷ, εἶτα ἐν Αἰγίνῃ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1827 φανεῖται ὑπὸ τὸ ὄνομα «*Ἀνεξάρτητος ἐφημερίς τῆς Ἑλλάδος*», παρατείνασαν τὴν ὑπαρξίν αὐτῆς μέχρι τοῦ 1828, ἔκτοτε δὲ πολλάκις ἀποθανοῦσαν καὶ πολλάκις ἀναζήσασαν. Τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀπεδόθη καὶ ἐτηρήθη ἄχρι τῆς σήμερον ὡς ἐπώνυμον εἰς τὸν πρῶτον αὐτῆς θεμελιωτῆν, τὸν ἐξ Ἰδρας Παντελεὼν. Περιέργως δὲ εἶναι ὁ ὀρισμὸς ὃν ἔδωκεν αὐτὴ εἰς ἐξυτὴν εἰποῦσα ὅτι ἐκλήθη ἀνεξάρτητος διότι εἶναι «*ἀνεξάρτητος μόνον, ἀπὸ τὴν μονήρην μοναρχικὴν καὶ ἀριστοκρατικὴν ἐπιθεώρησιν. . . Ἰδοὺ ἄλευριωμένοι ἀλφάβητοι, ἡ ἐξήγησις τῆς ἀνεξαρτησίας*».

Δεκάτη ἐξεδόθη τὸ 1830 ἐν Ναυπλίῳ ὑπὸ Ἐμ. Ἀντωνιάδου, τοῦ μετὰ ταῦτα ἐκδότου τῆς Ἀθηναῖς, ἡ Ἡὼς, φιλολογικὴ μὲν ἰδίως κατ' ἀρχὰς, παρακλίνας δὲ μετὰ ταῦτα εἰς πολιτικά. Παθοῦσα συνεχεῖς ἐκλείψεις, ἔδυσεν ἐπὶ τέλος τὸ 1831 ἔτος. Ταύτην δὲ διεδέχθη

Δεκάτη πρώτη ὁ δυσώνυμος *Ἀπόλλων*, ἐν Ναυπλίῳ μὲν τὸ 1831 ἰδρυθεὶς, μετακομισθεὶς δὲ εἰς Ἰδρᾷν, πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐθνοκτόνου ἐκείνης ἀντιπολιτεύσεως, ἧς ἐνεκα καὶ σήμερον ἐτι ταλαιπωρεῖται ἡ πατρίς.

Μετὰ τὸν *Ἀπόλλωνα* ἐφάνησαν ἐν Ναυπλίῳ τὸ 1832 ἡ *Ἀθηνα* τοῦ Ἐμ. Ἀντωνιάδου, ὁ *Ἑλληνικὸς καθρέπτης* τοῦ Α. Παπαδοπούλου Βρατοῦ, ἡ ἐν Ἰδρᾷ *Ἑλληνικὴ μέλισσα*, ἡ ἐν Αἰγίνῃ *Ἐθνικὴ*, ἴσως δὲ καὶ ἄλλαι.

Κατὰ τὸν Χρόνον, γεννηθέντα τὴν 4 Μαΐου καὶ ἐκπνεύσαντα τὴν 14 Σεπτεμβ. 1833, διότι ὁ συντάκτης αὐτοῦ ἐδυσκολεύετο νὰ ἐκπληρώσῃ τοὺς ὅρους τοῦ περὶ τύπου νέου νόμου, ἐκ δύο αἰτίων ἐγεννήθησαν αἱ ἀνωτέρω ἐφημερίδες, «*πρῶτον ἀπὸ τὴν μόρφωσιν τῶν στάσεων ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον,*

καὶ δεύτερον, ὅτι γενικώτερον χαρακτηῖρα εἶχον τὸ συναγορεῖν ὑπὲρ ἑνὸς ἢ περισσοτέρων, ἐναντίον ἄλλων, θεωροῦσαι ὡς δευτέρου λόγου ἴδια τὰ ἀφορώντα τὴν ἀληθῆ ὑπεράσπασιν τῶν δημοσίων δικαίων κυριώτερα χρέη.»

Καὶ ταῦτα μὲν ἔγραφεν ὁ Χρόνος πρὸ πέντε καὶ τριακοντα ἑτῶν· δυστυχῶς ὁμως καὶ σήμερον ὁ δεύτερος τῶν λόγων αὐτῶν εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων τὸ ἐπικρατέστερον στοιχείον· οὐδὲ νομίζομεν δυνατὸν νὰ γίνῃ ἄλλως· διότι, καθὼς ἐπὶ τῆς γλώσσης ἀδύνατον νὰ ὀρισθῶσι κανόνες ὀριστικοὶ καὶ ἀμετάβλητοι ἐνόσω δὲν γεννηθῶσιν ἔξοχοι συγγραφεῖς, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς, ἐνόσω δὲν ἀναδειχθῶσιν ἄνδρες οὐχὶ ἀπλῶς πρεσβεύοντες, ἀλλὰ καὶ διὰ σταθερότητος καὶ ἀκινδύηλου εἰλικρινείας παντὶ σθένει ὑποστηρίζοντες καὶ ἐφαρμόζοντες τὰς μεγάλας ἀρχὰς τοῦ πολιτεύματος καὶ τῆς ἠθικῆς, ἀδύνατον νὰ ὑπάρξωσιν ἐφημερίδες συναγοροῦσαι ὑπὲρ ἀρχῶν τὰς ὁποίας αὐτοὶ οἱ πολιτευόμενοι ἀμιλλῶνται νὰ διαφθείρῳσιν· ἢ ἂν ποτε ἀναφυῇ τις τοιαύτη οὐδεὶς σχεδὸν ἀναγινώσκει αὐτήν· διότι καὶ κατὰ τὸν πολυπειρότατον Πλούταρχον, « πολλῶ τάχιον ἀπὸ τῶν κοινῶν ἐπιτηδευμάτων ἐπιρρέουσιν οἱ ἔθισμοὶ τοῖς ἰδιωτικοῖς βίοις, ἢ τὰ καθ' ἕκαστον ὀλισθήματα καὶ πάθη τὰς πόλεις ἀνκίμπλησι πραγμάτων πονηρῶν. » Ὁ ἀκρογωνιαίος λίθος τῆς ἐλευθερίας, ἢ, ὅπως λέγομεν σήμερον, τῶν ἐλευθεριῶν εἶναι ἀναντιρρήτως ἡ περὶ τὰς ἐκλογὰς ἐλευθέρως καὶ ἀπαραβίαστος ἐνέργεια· ἀφαιρέσον αὐτήν καὶ πᾶν τὸ οἰκοδόμημα ἀποσυντίθεται ἐν ἀκαρεῖ καὶ καταρρέει. Καὶ ἐν Ἀμερικῇ, (ἐπικυλούμεθα δὲ τὸ παράδειγμα αὐτῆς διότι εἶναι ἐκ τῶν νεωτέρων ἔθνῶν) ἐπὶ τῶν ἐκλογῶν, ὅτε αἱ μὲν μερίδες ἀντιπρατάσσονται, αἱ δὲ ἰδέαι συγκρούονται ἀκάθεκτοι, ὁ πόλεμος τῶν ἐφημερίδων καθίσταται φλογερός· μετ' αὐτὰς ὁμως ἄμω γνωσθείσης τῆς γνώμης τῶν πλειοψηφούντων, οὐ μόνον γαληνῶς ἀλλὰ καὶ κοπάζει ἐξ ὀλοκλήρου ὁ μέγας ἐκεῖνος σάλος. Ναὶ μὲν αἱ πλειοψηφίαι δὲν εἶναι ἀλάνθαστοι, ἐνίοτε μάλιστα καὶ ἀπκτώνται· ἐκεῖ ὁμως ὅπου ἕκαστος μὲν ἔχει τὸ δικαίωμα καὶ τὴν ἐλευθερίαν νὰ ψηφοφορῇ, ἡ δὲ ἐξουσία ἀπέχει ἀυστηρότατα καὶ τῆς ἐλαχίστης καὶ τῆς πλέον ἐμμέσου ἐπεμβάσεως, αἱ ἐφημερίδες ἤθελον στιγματισθῆ ὡς ἀνατρεπτικαὶ τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἠθικῆς, ἐὰν δὲν ὑπεστήριζον τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἀνωτάτης τῶν πολιτικῶν ἀρχῶν. Καὶ ταῦτα διότι οἱ ἐν Ἀμερικῇ πολιτευόμενοι αἰσθάνονται ὅ,τι οἱ ἡμέτεροι καταφρονοῦσιν ὑπηρετοῦντες τὸ ἴδιον συμφέρον, ὡς ἔλεγε καὶ ὁ Χρόνος τοῦ 1833 ἔτους.

Ἴδου ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Σ. Σαθᾶ·

Ἐν Γαλαξειδίῳ 3 Σεπτεμβρίου 1868.

Φίλε κύριε!

Εὐχαρίστως ἐκπληρῶν τὴν αἴτησίν σας ἀνακοινῶ ὅ,τι γνωρίζω περὶ τῆς ἐνταῦθα ἐκδιδόμενης κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος χειρογράφου ἐφημερίδος.

Τὸ Γαλαξειδίον, ἐνεκὰ τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων μετὰ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐγκαίρως μνηθὲν εἰς τὰ περὶ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, πρῶτον τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τοῦ Σταυροῦ συγχρόνως σχεδὸν τῇ Πελοποννήσῳ, καὶ δι' ἐκτάκτων πεζοδρόμων εὐηγγελίσατο τὸ μέγα γεγονός εἰς πάντας τοὺς μεμνημένους Στερεοελλαδίτας. Οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐπαναστατικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ Γαλαξειδίου, δυσφοροῦντες ἐπὶ τῇ ἀπραξίᾳ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, ἐπενόησαν εὐλογῶν τι τέχνασμα εἰς ἐξανάγκασιν τῶν δισταζόντων καὶ ἐνθάρρυνσιν τῶν μαχομένων· ἔγραφον δηλαδὴ ἐφημερίδα διὰ τῆς ὁποίας ἐθεβαίουν πάντας περὶ τῶν συμπαθειῶν καὶ ἐνεργειῶν τῆς Εὐρώπης, ἴδια δὲ εἰς μὲν τοὺς Πελοποννησίους διεκοίνουν τὰς ἐν Στερεᾷ μάχας, εἰς δὲ τοὺς Στερεοελλαδίτας τὰ ἐν Πελοποννήσῳ, τερατωδῶς ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον παραμορφοῦντες τὰ πράγματα. Ἀρκετὰ ἀντίγραφα τῆς ἐφημερίδος ταχύτη· ἀπεστέλλοντο εἰς πολλοὺς, οἵτινες πολλαπλασιαζόντες αὐτὰ μετέδιδον καὶ τοῖς ἀπομεμακρυσμένοις. Κατοικοῦντες πόλιν μεταξὺ κειμένην τῆς Πελοποννήσου καὶ Στερεᾶς, ἤσκη εἰς θέσιν νὰ γινώσκωσι κάλλιον παντὸς ἄλλου τὰ συμβαίνοντα, κί δὲ μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ σχέσεις αὐτῶν ἀρκετὸν ἦτο τοῖς πᾶσιν ἐχέγγυον ἀκριβοῦς γνώσεως τῶν εὐρωπαϊκῶν πραγμάτων. Ὄθεν μεγάλως ἐπενήργησεν ἡ ἐφημερίς των ἐπὶ τῶν πνευμάτων τυφλῶς πιστευομένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὑπὸ δὲ τῶν ὀλίγων νοσημόνων τῶν δυναμένων νὰ γνωρίζωσι κάπως τὰ πράγματα ἐπανομασθεῖσα ὕστερον ἦεντο-ἐφημερίδα, διὰ τὰς ἐν αὐτῇ γραφομένας τερατολογίας καὶ ἀνυπόφορα ψεύδη. Ὅστις μελετήσῃ καλῶς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος θέλει ἀναγνώρισει, ὅτι καὶ οἱ μᾶλλον φιλοπάτριδες καὶ φιλαλήθεις εὐρέθησαν πολλακίς εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα ψευσθῶσιν, ἵνα σώσωσι τὴν πατρίδα.

Χάριν περιεργείας ἐπισυνάπτω ἀντίγραφον ἑνὸς εἰς χεῖράς μου περιπεσόντος ἀριθμοῦ τῆς ἐν λόγῳ ἐφημερίδος, τῆς ὁποίας ἕτερον ἀριθμὸν ἔχει δημοσιεύσει ὁ Κ. Ἰω. Φιλήμων.

« Ἀδελφοὶ Ρουμελιῶται, προστοὶ καὶ καπεταναῖοι τοῦ Λοιδορικοῦ, Μιχαηλιδίνου, Κράβου, καὶ ὕσφι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί.

Γαλαξειδί 27 Μάρτη 1821.

« Σήμερα μᾶς ἤρθαν εἰδήσεις ἀπὸ σημαντικὰ προ-
σώπτα τῆς Πόλης καὶ τοῦ Μορέως καὶ μᾶς λένε
τὸ πῶς οἱ Ρούσοι ἐπεράσαν τὰ Μπαλκάνια καὶ τρα-
βάνε ντρίτα στὴ Μπόλη. Τὸ στράτευμα θ' ἦνε 200
χιλιάδες τῆς στερεᾶς, καὶ ἕκαστὸ τοῦ πελάγου (N^ο
300,000). Ἡ ἀρμάτα 8 βατσέλα, τριπόντιδες καὶ
φριγάδες 24 (N^ο 32). Οἱ Τοῦρκοι τραβιδῶνται στὴ
πέρα πάντα.

« Πέντε Ρούπια καράβια ἐξεμπκράρισαν ἀσκέρι
στὴ Μάνη καὶ Νηόκαστρο, καὶ τραβιδῶν ντρίτα τὸ
κόρφο τῆς Πάτρας γιὰ νὰ βγάνουν τὸ ἄλλο ἀσκέρι,
τὸ τσιμπιχανὲ, καὶ ἕκαστὸ χιλιάδες φλωριά (N^ο
400,000), πεσκέσι τῆς Ρουσσίας στοὺς Ῥωμαίους
τῶν ἀρμάτων.

« Οἱ Μωραΐταις πῆραν τὴ Τριπολιτσά, καὶ οἱ Μι-
νάταις τὴ Καλαμάτα.

« Αὔριο μᾶς ἔρχεται ὁ ἀρχοντας καπετὰν Ἀνδρέας
Λόντος μὲ χίλιους πεντακόσιους Βοστιτζάνους, καὶ
ἐλπίζομε νὰ εὖρη οὐλὴ τῆ Ρούμελη στ' ἄρματα.

« Τὴν ὥρα ποῦ γράφομε μᾶς ἤρθε γραφὴ ἀπὸ τὸν
πλότο τῶν Ρούσοικων κκραβιδῶνε Μαυροθαλασσίτη
πῶς ἡ ἀρμάτα ἀραξε στὸν Πάπκ. (1)

« Ἀκόμη μᾶς λέγει τὸ πῶς καὶ ἡ Φράντζα θέλει
τὸ Ρωμέϊκο.

« Ἡ βάρδιά μας (2) εἶδε τὰ καράβια στὸ κόρφο
μας. Καλῶς νὰ μᾶς ἔρθουνε.»

Ἐκ τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ πρώην γεροσι-
αστοῦ Κ. Χαραλάμπου Παπαπαλίτου γεγραμμένων
ὑπ' ἐμοῦ καθ' ὑπαγόρευσίν του, ἀποσπῶ τὰ ἐξῆς λίαν
περίεργα ἐπεισόδια, σχέσιν ἔχοντα πρὸς τὴν ἐν λόγῳ
ἐφημερίδα τοῦ Γαλαξειδίου.

« Ἐπιστρέφων ἐξ Ἰωαννίνων ἀπάντησα πλησίον
τοῦ χωρίου Σοφάδες τῆς Θεσσαλίας τὸν ἀπόστολον
Χατζη-Μαγούλαν, μετὰ τοῦ ὁποίου ἀνγνωρισθεὶς
ἔμαθον, ὅτι εἰς τὴν Μάνην ἔφθασαν 18 καράβια
Ρούσοικα, τὰ 12 ἔχουν εἴκοσι χιλιάδες στρα-
τευμα, καὶ τὰ ἕξ φορτωμένα φλωρί' ὅτι ὁ Ρου-
σοϊκὸς στρατὸς ἀποβιβάσθεις ἐπροχώρει εἰς Τρι-
πολιτσάν, καὶ ἀπ' ἐκεῖ διὰ τοῦ ἰσθμοῦ θέλει με-
ταβῆ εἰς Σάλονα πρὸς ἐνίσχυσιν τῆς ἐπανάστα-
σεως. Ταῦτα ἐβεβαίωσε καὶ ἡ ἐφημερίδα τοῦ Γα-
λαξειδίου. Αὐτὸς δὲ μετέβαινε εἰς Λάρισσαν διὰ ν'
ἀναγκάσῃ τὸν μητροπολίτην Πολύκαρπον νὰ ἐπανα-
στατήσῃ.»

« . . . Τὴν 28 Μαρτίου γράμματα τῶν Γαλα-
ξειδιωτῶν πρὸς τοὺς προκρίτους τοῦ Λοιδορικού καὶ
Μαλανδρίνου ἀνήγγελλον, ὅτι οἱ βασιλεῖς ἀπεφά-
σισαν νὰ κάμουν τὸ Ρωμέϊκο, καὶ ἔστειλαν στρα-

τεύματα καὶ χρήματα καθ' ἅλην τὴν Πελοπόννη-
σον καὶ τὴν Στερεάν' συγχρότως δὲ ὅτι καὶ εἰς
γενεράλες τοῦ Μόσκοβου ἤρχετο εἰς Λοιδορικού
διὰ νὰ παραλάβῃ τὰ βιλαέτια εἰς ὄνομα τῆς Ρου-
σίας' καὶ εἶτι ἀπεφάσισαν οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς.»
Ἡ ἐν εἰδει ἐφημερίδος ἐπιστολὴ αὕτη ἐστάλη πρὸς
τοὺς προκρίτους Ἀναγνώστην Λοιδορικὴν κτλ' οὔτοι
δὲ συναθροίσαντες τὸν λαὸν ἀνήγγειλαν, ὅτι τὰ
πάντα ἐτελείωσαν, καὶ θέσαντες ἐπὶ κεφαλῆς τὸν
τότε προσελθόντα Σκελλσοδῆμον ἐξήλθον μετὰ τοῦ
λαοῦ πρὸς ὑποδοχὴν τοῦ γενεράλε. Οἱ ὀλιγάριθμοι
Τοῦρκοι τοῦ Λοιδορικού φοβηθέντες παρέδωκαν εὐ-
θὺς τὰ ὅπλα καὶ ἠνώθησαν μετὰ τοῦ πρὸς ὑποδοχὴν
τοῦ γενεράλε ἐξεληθέντος λαοῦ. Μετ' οὐ πολὺ ἐπα-
ρουσιάσθη αὐτοῖς φορὸν στολὴν χρυσοκέντητον, ὅπλα
ἀργυρᾶ, καὶ διάφορα ἐπὶ τοῦ στήθους παράσημα.
(Ἦτο δὲ ὁ γενεράλες οὗτος ὁ Σκελλίων, εἰς τῶν
ἀποστόλων ἐπὶ πολὺ περιερχόμενος πρότερον τὴν
Δωρίδα κατηγῶν μυστικῶς, καὶ τὴν στιγμὴν ἐκείνην
ἐξελθὼν ἐκ τοῦ ὑπογείου τοῦ πύργου τοῦ Παπαπο-
λίτου, ὅπου πρὸ πολλοῦ διωκόμενος ἐκρύπτετο. Οὗτος
μετὰ τῶν Γαλαξειδιωτῶν καὶ τῶν προϋχόντων τοῦ
Λοιδορικού καὶ Μαλανδρίνου εἶχε προετοιμάσει τὴν
κωμικὴν τωόντι ὑποταγὴν τῶν δύο τούτων ἐπαρ-
χιῶν.) Ἐνώπιον αὐτοῦ προσέκλιναν καὶ Ἕλληνες καὶ
Τοῦρκοι' ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς τοὺς τελευταίους
ταῖς εἶπε σοβρῶς, ὅτι πλέον τὰ πέντε βασίλεια
ἀπεφάσισαν νὰ φτιάσουν τὸ Ρωμέϊκο, καὶ ὅσοι
Τοῦρκοι ὑποταχθῶν θέλουν πληρόναι εἰς τὸ Ρω-
μέϊκο φόρον, καθὼς τὸ Κρίμι εἰς τὴ Ρουσσία.»
Πομπωδῶς εἰσελθὼν ἐν μέσῳ πυροβολισμῶν εἰς Λοι-
δορικὸν κατώκησεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ διοικητοῦ,
καὶ ἐξέδωκε προκήρυξιν πρὸς πάντας προσκαλῶν εἰς
ὑποταγὴν. Οἱ Τοῦρκοι τοῦ Μαλανδρίνου ἐπὶ κεφαλῆς
ἔχοντες τὸν Παπα-Γεώργιον ἐκ Σεργούλας ἐπορεύ-
θησαν τὴν ἐπιούσῃν (29 Μαρτίου) ἵνα χαιρετήσωσι
τὸν γενεράλε, ὅστις τοὺς ἄφησεν ἐλευθέρους, ὡς καὶ
τοὺς τοῦ Λοιδορικού, νὰ στείλωσι τὰς οἰκογενεῖς
τῶν εἰς Σάλονα μετὰ τῶν ἐξ Αἰγίου ἐκεῖ προσφυγου-
σῶν. Συγχρότως δὲ διάφοροι ἀπόστολοι ἐστάλησαν
εἰς διάφορα μέρη εὐχγγελίζόμενοι τὴν ἀνάστασιν τοῦ
γένους. Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἐμάθομεν, ὅτι ἡ Αὐτικὴ
Ἑλλάς δὲν ἐκινεῖτο.

« Τωόντι οἱ Κραβαρίται οὐ μόνον δὲν ἐκινουῦντο,
ἀλλὰ καὶ ἔστειλαν γράμματα ὑποταγῆς πρὸς τὸν
Ὁμέρ πκσάν τότε καταβλίνοντα εἰς Λαμίαν. Ὁ Ὁμέ-
ρης ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς: « Τίμιοι προεστοὶ τῶν Κρα-
βάρων καὶ λοιποί. Ἐχάρηκα, ὅτι ἐσταθῆκατε σαντί-
κιδες τοῦ βασιλῆος, καὶ ὄχι χαϊνίδες, ὡς τὰ βιλκέτια
Μαλανδρίνου, Λοιδορικού, καὶ Σάλονα, καὶ ἀμέσως
ἅμα λάβετε τὸ μπουγιουρτί μου ν' ἀρματωθῆτε καὶ
ἐμβῆτε εἰς Μαλανδρίνον, Λοιδορικού, κτίοντα καὶ

(1) Ἀκρωτήριον Ἀραξοῦ, πρὸ τῶν Πατρῶν.

(2) Σκεπός.

σκληρόνουνται, καὶ μὲ περιμένετε εἰς Σάλονα, ὅπου καὶ ἐγὼ ἔρχομαι αὐριον. Ὁ μπουγιουρτί τοῦτο συλληφθὲν παρεδόθη εἰς τὸν Σκαλτσάν ὑπὸ τῶν Πενταγιστῶν. Συγχρόνως δὲ ἦλθε καὶ τὸ ἐξῆς γράμμα τοῦ Γκολάκογλου, προεστοῦ τῶν Ἀγράφων. « Σεβαστέ μου παπᾶ κύρ Γεώργιε. Οἱ ἀπόστολοι μᾶς ἐγέλασαν, ὅτι θὰ φέρουν χρήματα νὰ κάμωμε παλληκάρια νὰ ἔχουνε ἀμπέλια καὶ χωράφια. Ἦταν ἕλα ψέματτα, καὶ τώρα μένομε στὰς χεῖρας τῶν κλεφτῶν καὶ στὴν ἀγρίαν διάθεσιν τῶν νὰ μᾶς κλῖνε κάθε μέρα μὲ τὸ λάδι. Καὶ ἐγὼ, ἀδελφέ, προτιμῶ νὰ μὲ κόψῃ ἕνας βιζύρης παρά νὰ σκληροτυραγνοῦν οἱ κλέφταις. Διὰ τοῦτο νίπτομαι τὰς χεῖρας καὶ φεύγω, καὶ λέγω πρὸς ἐσᾶς, ὅτι μὴ μολύνετε τὰ ἱερά ὀνόματα τῶν προπατέρων μας μὲ ταῖς ψευταῖς τῶν ψευταποστόλων, καὶ μὲ τὰ χάλτια τῶν ψευτο-ἐφημερίδων. »

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐλείνην εἰσήλκεν εἰς τὴν Δυτικὴν Ἑλλάδα στρατὸς 4,000 Τούρκων ὑπὸ τὸν Ἀχμέτ Ντέμην καὶ τὸν κεχαγιάμπην τοῦ Χουρσίτη, καὶ κατεσκήνωσεν εἰς τὸ Ἀντίρριον.

Ταῦτα πάντα ἀπήλπισαν τοὺς εὐαριθμοὺς ἑπαναστάτας, καὶ καθεὶς πλέον σπουδαίως ἐσκέπτετο περὶ τοῦ μεγάλου κινδύνου. Μάτην ἔφθانون ἀλλεπάλληλα γράμματα ἀναγινωσκόμενα εἰς πάντας τῆς ἐν Γαλαξειδίῳ ἐπιτροπῆς τῶν ψευδο-ειδήσεων· ὅτι τὴν δεῖτρα ἡμέραν καὶ δεῖτρα ὥραν ὁ Ὑψηλάντης καὶ τὰ Ῥωσικὰ στρατεύματα ἐκυρίευσαν τὴν Ἀδριανοῦπολιν· ὅτι τὴν δεῖτρα ὥραν εἰσήλθοι εἰς Κωνσταντινοῦπολιν καὶ ἐλειτούργησαν εἰς Ἀγίαν Σοφίαν. Οὐδεὶς ἤθελε ν' ἀκούσῃ τί κάθε στιγμὴν ἔγραφεν ἢ ψευτο-ἐφημερίδα τοῦ Γαλαξειδίου. Ἀπελπίσια γενικὴ. Συγχρόνως δὲ καὶ ὁ Σκαλτσᾶς ἐσκέπτετο περὶ παραδόσεως. »

Ταῦτα ἔκρινα καλὸν ἵνα διακοινώσω ὑμῖν περὶ τῆς ἐν Γαλαξειδίῳ ἐφημερίδος.

Ὁ φίλος σας ΚΩΝΣΤ. Ν. ΣΑΘΑΣ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ ΔΙΗΓΗΜΑ.

(Συνέχ. Ἰδε φυλλάδ. 441.)

Ἐν τοσούτῳ ὁ μαρκέσιος ἐφάνη προσοικειούμενος τὴν σύζυγον αὐτοῦ. Τὴν φορὰν ὅμως ταύτην ἡ Κ. Γκάντζ δὲν ἠπατήθη, ἀλλ' ἐνόησεν ὅτι καθὼς καὶ ὅτε εἶδει ψυχρότητα πρὸς αὐτὴν, οὕτω καὶ σήμερον αἱ ῥαδιουργίαι τοῦ ἀββᾶ ἦσαν προφανεῖς. Καὶ ἀληθῶς ὁ ἀββᾶς εἶχε πείσει τὸν ἀδελφόν του ὅτι τῶν ἐπτακοσίων χιλιάδων φράγκων ἢ κληρονομία ἤτις νὰ παραβλέψῃ μικρὰς τινὰς παραδρομὰς τῆς

γυναικὸς του. Εἰς αὐτοῦ λοιπὸν τὰς προτροπὰς ἐνδίδων ἀπεφάσισε νὰ προλάβῃ διὰ φιλοφρόνων καὶ εὐγενῶν τρόπων τὴν δυσπρόσκειαν τῆς μαρκεσίας, καὶ τὴν διὰ διαθήκης εἰς ἄλλον ἐγκατάλειψεν τῆς περιουσίας τῆς.

Κατὰ τὴ φθινόπωρον ἐγένετο λόγος νὰ ὑπάγωσι διὰ τινὰ καιρὸν εἰς Γκάντζ, μικρὰν πόλιν ἐν τῇ κάτω Λαγγουεδόκῃ. Ἄν καὶ τὸ πρᾶγμα ἦτο φυσικόν, διότι ὁ μαρκέσιος εἶχεν ἐκεῖ ἐξοχὴν, ὅμως ἡ σύζυγός του ἠσθάνθη ἀνεξήγητον θλίψιν, καθόσον ἡ πρόρρησις τῆς σιβύλλης ἀνεγεννήθη πάραυτα εἰς τὴν μνήμην τῆς, ἢ δὲ ἀνάμνησις τῆς δολητηριάσεως, περὶ ἧς πρὸ μικροῦ ὠμιλήσαμεν, ἐδιπλασίασε τοὺς φόβους τῆς. Καὶ δὲν συγκρατεῖτο μὲν ἡ καρδία τῆς νὰ πιστεύσῃ ὅτι οἱ ἀνδράδελφοί τῆς ἦσαν ἱκανοὶ νὰ πράξωσι τι τοιοῦτο κακούργημα, ἐγίνωσκεν ὅμως ὅτι καὶ οἱ δύο ἦσαν ἀδιάλλακτοὶ ἐχθροὶ τῆς. Ἡ μετὰ τὰς εἰς μικρὰν καὶ ἀπόκεντρον πόλιν καὶ ἡ διατριβὴ εἰς μεμονωμένην ἐξοχὴν, μεταξὺ νέης καὶ ἀγνώστου κοινωνίας, ἐφαίνοντο εἰς αὐτὴν ἀπαίσιος οἰωνός· γελοῖον ὅμως ἦτο νὰ ἐναντιωθῇ διότι πῶς νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἄρνησιν τῆς; Νὰ ἐξηγήσῃ τοὺς φόβους τῆς; ἀλλ' ἔπρεπε τότε νὰ κατηγορήσῃ καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ· πλὴν εἶχεν ἀπόδειξιν ὅτι αὐτοὶ ἠθέλησαν νὰ τὴν φαρμακεύσωσιν; Ἐσιώπησε λοιπὸν καὶ ἀνέθετο ἐαυτὴν εἰς τὸν Θεόν.

Δὲν ἠθέλησεν ὅμως ν' ἀναχωρήσῃ ἀπὸ τὴν Ἀδενιῶνα πρὶν κάμῃ τὴν διαθήκην τῆς· διὸ καλέσασα συμβολαιογράφον ἀφῆκε τὴν μητέρα τῆς, τὴν Κ. Ροσὲν, γενικὸν κληρονόμον τῆς, ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ μεταδώσῃ τὴν περιουσίαν εἰς ἐκεῖνο τῶν δύο τέκνων τῆς διαθέτου, τὸ ὅποιον ἤθελεν αὐτὴ προτιμήσει. Ἐκ τῶν δύο αὐτῶν τέκνων τὸ μὲν ἦτο ἄρρεν ἐξαετὲς, τὸ δὲ πενταετὲς θυγάτριον.

Τοσούτῳ δὲ ἦτο ἐντετυπωμένη εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς ἡ ἰδέα ὅτι δὲν θὰ ἔζη πολὺ, ὥστε καλέσασα κρυφίως ἐν καιρῷ νυκτὸς τοὺς προύχοντας τῆς Ἀδενιῶνος καὶ τινὰς ἄλλους ἐκ τῶν σημαντικωτέρων, διεκοίνωσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι εἰάν ἀποθάνῃ, τοὺς παρακάλεϊ νὰ ἀναγνωρίσωσιν ὡς μόνην ἀληθινὴν καὶ ἑκουσίαν καὶ ἄνευ βίας γενομένην τὴν διαθήκην, τὴν ὁποίαν ὑπέγραψε τὴν προλαβούσαν, βεβαιώσασα ὅτι πᾶσα ἄλλη μεταγενεστέρῃ ἢ ψευδὴς θὰ ἦτο ἢ διὰ τῆς βίας θὰ ὑπεγράφη. Ταύτην δὲ τὴν προφορικὴν διαβεβαίωσιν ἔδωκε καὶ ἐγγράφως καὶ ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν τιμὴν τῶν περιεστώτων. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο διήγειρε τὰς ὑποψίας πάντων, οἵτινες ἐπροσπάθησαν νὰ μάθωσι τὴν αἰτίαν· ἀλλ' ἡ μαρκεσία δὲν ἠθέλησε νὰ φανερώσῃ τὸ παραμικρὸν, μόνην δὲ χάριν ἐζήτησε νὰ τηρήσῃ μυστικὴν τὴν συνεδρίασιν.